

ס' כט

סעיף א'

גמרא – "אמר רבא: הילך מנה ע"מ שתחזירהו לי: במכר (קרקע שנקנית בכסף) לא קנה, באשה אינה מקודשת, בפדיון הבן אינו פדוי, בתרומה יצא ידי נתינה ואסור לעשות כן מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות. מאי קסבר? אי קסבר מתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה אפילו כולחו נמי! ואי קסבר לא שמה מתנה, אפילו תרומה נמי לא! ועוד, הא רבא הוא דאמר מתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה, דאמר רבא: הילך אתרוג זה ע"מ שתחזירהו לי, נטלו והחזירו יצא, ואם לאו לא יצא!
אלא אמר רב אשי: בכולחו קני לבר מאשה, לפי שאין אשה נקנית בחליפין...". (קדושין ו:)

תוספות, רא"ש – כשעושים קנין סודר מחזירים את הסודר שמקנים בו, ולכן אם אשה נקנית במתנה ע"מ להחזיר, יאמרו שנקנית גם בחליפין בקנין סודר. ולכן, אע"פ שמהתורה אשה נקנית במתנה ע"מ להחזיר, **באו חכמים והפקיעו את הקדושין ולכן אפילו מדרבנן אינה מקודשת**.
המב"ם – הסכים שאינה מקודשת כלל במתנה ע"מ להחזיר אבל מטעם אחר, שאפילו אם החזירה לו את הכסף, הרי לא נהנית ולא הגיע לידה כלום.
הגהות א"ת – **מקודשת מדרבנן**, וצריך לחזור ולקדשה קדושין ודאיים.
שלטנ' גיבורים – צריכה גט כי מדאורייתא מקודשת.

מתנה לזמן ידוע: רבנו ירוחם, המב"ם, ור"ן, ע"פ הבית שמואל – יש מפרשים שאם קידש אותה במתנה לזמן ידוע והקדושין הם באותה הנאה שנהנית באותו זמן, מקודשת כי את ההנאה לא מחזירה, ויש מפרשים שאינה מקודשת, ופסק כדעה ראשונה. **בעל העיטור, ע"פ החלקת מחוקק** – חולק וסובר שהקדושין לא חלים כלל.

שו"ע – פסק את דברי רבא, שהאומר לאשה שמקודשת בדינר זה ע"מ להחזיר אינה מקודשת.
חלקת מחוקק – אפילו גט לא צריכה, כי חכמים הפקיעו את הקידושין. ומכיון שיש חולקים על כך, פסק שצריכה גט לחומרא, ואם קידש אחר צריכה גט משיחה.
בית שמואל – פסק כרוב הפוסקים שלא צריכה גט כלל.

האם צריך לכפול את התנאי? ב"ת – דוקא בכפל התנאי, אבל אם לא כפל אז אין תנאי וזה קידושין רגילים. **בית שמואל** – זה רק לשיטת הרא"ש והטור שבאתרוג תנאו בטל אם לא כופל ולכן גם בקידושין אם לא כופל המעשה קיים והיא מקודשת, אבל לתוספות שבאתרוג לא צריך לכפול ואם לא החזיר את האתרוג לא יצא אפילו לא כפל, אז גם כאן לא צריך לכפול

המ"א

1. כרא"ש, שאשה שנתנה מתנה לאחד מתנה ע"מ להחזיר לאחר לי יום כדי לקדשה בה תוך לי יום (או סתם מתנה ע"מ להחזיר – חלקת מחוקק) וקידש תוך לי יום מקודשת.
בית שמואל – הסכים עם פסק הרמ"א שגם אם מקבל מהאשה מקודשת, וה"ה אפילו בלא הגבלה של לי יום.
2. כפסק רבנו ירוחם, שאם נתן לה מתנה ע"מ להחזיר וקידש בהנאה שנהנית, מקודשת כי את ההנאה לא מחזירה.
חלקת מחוקק – הסביר שלשיטת בעל העיטור אינם קידושין ולכן זה ספק קידושין, וצריכה גט לחומרא.
בית שמואל – פסק כרבנו ירוחם שמקודשת, כי דברי בעל העיטור מתייחסים כשהשאל כל ע"מ להחזיר, אבל בהנאה מודה שיכול לקדש כי את ההנאה לא מחזירה לו.
פת"ש בשם קהלת יעקב – אפילו אם המקדש עצמו קיבל את החפץ במתנה ע"מ להחזיר יכול לתת אותו לאשה במתנה ע"מ להחזיר ולקדש בהנאת הזמן, כי יש לו רשות.

סעיף ב'

גמרא – "אמר רבא: תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב (שמשתעבד למלוה). ערב, לאו אע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעביד, האי איתתא נמי אע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעבדא ומקניא נפשה". (שם ז.)
הש"י – מדובר כשנותן את הכסף לפלוני ואומר לה התקדשי לי.
המב"ם, השב"א, ר"ן, רבנו ירוחם – **הסכימו לרש"י**. והוסיפו שצריך לומר "התקדשי לי בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך". **המגיד משנה ציין** שנוסח זה הכרחי, כי אחרת היא ספק מקודשת, וזה כמו נתן הוא ואמרה היא [וזה שאמרה שאתקדש אין זה נחשב כעסוקים באותו ענין כי הוא לא אמר כלום].
ואם דיבר עמה בעסקי קידושין מהני אפילו לא אמר כלום. אבל אם הוא התחיל ואמר לה התקדשי לי במנה והיא אמרה תנהו לפלוני או לאבא או לאבך אינה מקודשת.

שו"ע – פסק כרבא וראשונים, שאם אמרה תן מנה לפלוני ואתקדש לך ונתן ואח"כ אמר שמקודשת ב"הנאת מתנה זו שנתתי על פיך", מקודשת.

האם צריכה לומר "ואתקדש אני לד'?" מהרש"ל, פת"ש – אפילו לא אמרה ואתקדש אני לך, מקודשת. **גר"א בשם הראשונים** – אם לא אמרה אינה מקודשת.

ב"ת – מדובר שאמר תוך כדי דיבור לנתינת המנה לפלוני, אבל אם אמר זמן זה אינה מקודשת, כי זה כשתיקה לאחר מתן מעות. **הח"מ והט"ז דחו דבריו**, כי שתיקה לאחר מתן מעות זה כשנותן לה מעות כפקדון ושותק ואח"כ אומר שזה לקדושין, אבל כאן נתן מעות בשליחותה וכל רגע נהנית מזה, וברור שיכול לומר לה אח"כ שמה שנתן ונהנית כרגע תתקדש בו.

ט"ז – אם אמר הוא מיד אחרי שאמרה היא ואח"כ נתן את המעות בשתיקה בלא לומר כלום, ג"כ מקודשת, כי הנתינה נגרת אחר האמירה. **הט"ז רצה ללמוד מכאן** למקרה שאמר לה שתתקדש בשכר שיעשה לה כלי שלא צריך לקדש מחדש אחר העשיה של הכלי, אפילו אם לא אמר אז כלום. **אבל הבית שמואל כתב שיש לדחות**, כי כאן ממש מביא את המעות לפלוני מיד ושם עדין לא עשה כלל את הכלי ולכן צריך לקדש מחדש.

המ"א

1. אם עסוקים באותו ענין, אפילו לא אמר כלום מקודשת.

בית שמואל – לכאורה נראה שהיא חייבת לומר תנם לפלוני ואתקדש לך, כי אחרת כאילו אמרה תן לאבא. אבל מכריע שמדובר שאמרה תן לפלוני ואח"כ דנו בעסקי הקידושין, אע"פ שלא אמרה מפורשות ואתקדש אני לך, מקודשת.

2. כל זה דוקא כשהיא התחילה, אבל אם אמר הוא והיא אמרה שיתן את כסף הקדושין לפלוני אינה מקודשת.

3. כרשב"א, שה"ה אם אמרה הלוח מנה לפלוני ואתקדש לך ואמר שמקודשת בו, מקודשת כמו במתנה, כי כמו שערב מוכן שישתעבד כדי שילוו לפלוני, כך אשה מוכנה להשתעבד כדי שילוו לפלוני.

4. כרשב"א, שאם אמרה להרויח זמן מלוח לפלוני ואתקדש לך אינה מקודשת, כמו שערב לא משתעבד לאחר הלוחאה.

ט"ז, חלקת מחוקק, בית שמואל – קשה, הרי גם פה יש הנאה של שווה פרוטה. להלכה ספק מקודשת.

סעיף ג'

גמרא – "אמר רבא: ... תן מנה לפלוני ואקדש אני לו מקודשת מדין שניהם (ערב ועבד כנעני). ערב, לאו אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה, האי איתתא נמי, אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה קא מקניא נפשה. מי דמי? ערב, האי דקא קני ליה קא חסר ממונא, האי גברא קא קני לה להאי איתתא ולא קא חסר ולא מידי? **עבד כנעני יוכיח דלא קא חסר ממונא (אותו עבד, כי אחרים משלמים בשבילו) וקא קני נפשיה.** מי דמי? התם, הך דקא מקני קא קני (בעל העבד קונה את הכסף), הכא, האי איתתא קא מקניא נפשה ולא קא קניא ולא מידי? **ערב יוכיח, אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה"**. (שם)

המב"ם – מדובר שלאחר קבלת הכסף קידשה אותו פלוני ואמר לה שתתקדש לו בהנאת מתנה זו שקבל ממנה ואז מקודשת.

מג"ת משנה בשם י"ש מפרשים (הש"ל והשב"א) – מדובר שאותו פלוני מינה אותו שליח לקבל את הכסף מהאשה, כי בלא זה אפילו הודיעו לבסוף והתרצה אינה מקודשת כי לא היה יודע מכך בשעת מתן הכסף.

השב"א – **תמה על הרמב"ם** הרי אם הוא שליח (לשיטתו שמדובר שהוא שליח), מדוע צריך לומר שתתקדש לו! **ועוד תמה על הרמב"ם**, הרי זה דומה למקרה שאמרה לו הילך מתנה ואתקדש אני לך שאינה מקודשת אלא דוקא באדם חשוב (ס' כז סע' ט)! ונשאר בצ"ע.

מג"ת משנה – **תמה על הרשב"א**. **לגבי תמיהתו הראשונה**, אם מדובר שעשאו שליח, ודאי שהשליח היה צריך לומר שתתקדש לפלוני בהנאת המתנה, ולכן לא חייב לעשותו שליח כדי שתתקדש. **לגבי תמיהתו על הרמב"ם**, במקרה של הילך מנה ואתקדש אני לך, היא נותנת כסף משלה והיא חסרה ממון ולכן צריך שיהיה אדם חשוב שהנאתה תהיה חשובה ותתקדש, אבל כאן אינה חסרה ממון כלל, שהרי מישוהו אחר נותן בשבילה אלא נהנית שמתקיימת מצוותה בממון של אחרים ולכן לא חייב להיות אדם חשוב.

שנ"ע – פסק ע"פ הגמרא, שאמרה תן מנה לפלוני ואתקדש לו, ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאה שקבלתי מתנה זו, מקודשת.

חלקת מחוקק, בית שמואל – כאן מקודשת אע"פ שאינו חשוב (ולא כס' כז סע' ט) ע"פ תרוץ המ"מ שכאן לא חסרה ממון.

סעיף ד'

גמרא – "בעי רבא: הילך מנה ואקדש אני לך (והוא קיבל את המנה ואמר התקדשי לי בכך) מהו? אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא: מקודשת. אמר ליה רב אשי למר זוטרא: אם כן הוה ליה נכסים שיש להם אחריות (אדם שהוקש לקרקעות) נקנים עם נכסים שאין להם אחריות ואנן איפכא תנן...? אמר ליה: מי סברת דאמרה ליה אגב, הכא באדם חשוב עסקינן (שלא רגיל לקבל מתנות) דבהאי הנאה דקא מקבל מתנה מינה גמרה ומקניא ליה נפשה". (שם ז)

הש"ל, ה"נ, הרמב"ם, רא"ש, ה"ו – מדובר כאן שהיא נתנה לו כסף והוא אמר הרי את מקודשת לי בהנאה זו שקבלתי ממך מתנה, ואז אם הוא אדם חשוב מקודשת, כי יש לה הנאה שאדם חשוב קיבל ממנה מתנה. **ואם הוא אינו אדם חשוב אז אם נתנה היא ואמר הוא אינה מקודשת כלל ואפילו ספק אין. והדגיש הרא"ש**, שצריך חקירת חכם מי נקרא אדם חשוב כדי שנדע מתי תהיה מותרת בלא גט.

הר"ן הסביר את ההבדל בין נתן הוא ואמרה היא שספק מקודשת לנתנה היא ואמר הוא שאם אינו אדם חשוב אינה מקודשת כלל, שבנתן הוא ואמרה היא, כיון שבשעת הנתנה אמרה היא והוא שתק הרי זה כהסכמה לדבריה וכאילו מדבר עמה על עסקי קדושה ונתן לה קדושין שאז קי"ל כרבי יוסי שדיו ומקודשת, ולכן י"ל שזה כמו נתן ואמר הוא, אבל כשנתנה היא ואמר הוא והוא לא אדם חשוב לא קיים כאן "כי יקח" ולכן זה אפילו לא ספק. **גמ"ג** – סבר שאם נתנה היא ואמר הוא, אע"פ שאינו חשוב ספק מקודשת. **הר"ן דחה את שיטת בה"ג**.

שנ"ע – פסק ע"פ מר זוטרא וכפסק הרמב"ם, שאם נתנה לו כסף ואמרה לו הילך מנה ואתקדש אני לך ואז אמר הרי את מקודשת וכו' מקודשת אם היא אדם חשוב. ועי"ע לעיל בזה בס' כז סעי' ט'.

סעיף ה'

גמ"ג – "אמר רבא: ... הילך מנה והתקדשי לפלוני, מקודשת מדין עבד כנעני. עבד כנעני, לאו אע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני נפשיה, האי גברא נמי אע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני לה להאי איתתא". (שם)

הש"ס – מדובר שהוא שליח של **המקדש אך נותן מעות משלו ולא של המקדש, ומקודשת אע"פ שהמעות לא של המקדש, כמו עבד כנעני שאחרים יכולים לשלם לאדון ולפדות אותו וכך קונה את עצמו בלי שהוא עצמו ישלם כלום**.

המב"ם, רא"ש – מדובר שהבעל קידש ואמר "הרי את מקודשת לי בהנאה זו הבאה לך בגללי" ומקודשת אע"פ שהמקדש לא נתן לה כלום. **לפי זה נותן הכסף אינו שליח של המקדש**. ואם המקדש לא אומר שמקודשת בהנאה זו תהיה מקודשת רק אם ייעשה שליח.

שנ"ע – כגמרא וכרמב"ם והרא"ש, שאם אמר לה קחי דינר והתקדשי לפלוני, אם עשאו שליח מקודשת. ואם לא עשאו שליח, אז אם פלוני אח"כ אמר לה שתתקדשי במנה שכבר קבלת, ג"כ מקודשת [אבל אם לא אמר אינה מקודשת].

סעיף ו'

גמ"ג – "אמר רבא אמר רב נחמן: אמר לה התקדשי לי במנה והניח לה משכון עליה אינה מקודשת, מנה אין כאן, משכון אין כאן". (שם ח).

מה פרוש "מנה אין כאן"?

המב"ם, רא"ש – הכוונה שכסף הקדושין אגוד אצל הבעל ואין המשכון שלה אלא רק נועד להבטחת השעבוד. **הראב"ד, רא"ש (ע"פ הבית שמואל)** – לא התחייב לתת את הכסף, ודבריו הם מילים בעלמא והמשכון ניתן כאילו בטעות.

הנפק"מ במחלוקת הראשונים:

1. אם אמר לה "קני משכון זה בשעבוד מנה", לרמב"ן ולרשב"א אע"פ שמשכה את המשכון ג"כ אינה מקודשת, כי המשכון הוא להבטחת השעבוד, וכיון שמנה אין כאן, כלומר, **שכסף הקדושין אגוד אצלו**, אז גם משכון אין כאן. אבל לראב"ד ולרא"ש, אם ע"י המשכון מחייב את עצמו לתת את הכסף, מקודשת.
2. אם כתב לה שטר חוב על כסף הקדושין, לרמב"ן ולרשב"א אינה מקודשת כי כסף הקדושין אגוד אצל הבעל, ולראב"ד ולרא"ש מקודשת כי התחייב לתת את הכסף.
3. אם מקנה את טבעת הקדושין בקנין סודר, לרמב"ן ולרשב"א אינה מקודשת כי הטבעת אצלו, ולראב"ד ולרא"ש מקודשת, כי הטבעת שלה.

שנ"ע – כרב נחמן, שאם נתן משכון במקום הכסף עד שיתן את הכסף אינה מקודשת.

חלקת מחוקק – אם אמר קני משכון זה בשעבוד מנה חוששים לדעת הרשב"א והראב"ד וספק מקודשת.

המ"א

1. כרמב"ן והרשב"א, שאפילו כתב שטר חוב על כסף הקדושין, ג"כ אינה מקודשת, כי כסף הקדושין אגוד אצל הבעל. **חלקת מחוקק, בית שמואל** – זה רק לפי הרמב"ן והרשב"א, אבל לראב"ד שסובר שאם מתחייב לתת את הכסף מקודשת, אז ה"ה כאן שכותב שטר חוב עליו מקודשת.

לכן הסיקו להלכה לחשוש לחומרא במחלוקת הנ"ל **וספק מקודשת, מה גם שיתכן שהנייר עצמו של השטר שווה פרוטה**. וה"ה שספק מקודשת גם אם אמר לה קני משכון זה בשעבוד המנה, וגם אם הקנה לה את הטבעת בקנין סודר [הרמ"ך כתב שמקודשת, אבל להלכה חוששים לחומרא ורק ספק מקודשת].

2. כרבנו ירוחם, שאם אמר לה שתתקדש בדינר ותזכה בו בגוף המשכון (כלומר, נתינת המשכון מזכה את האשה בבעלות על הכסף), מקודשת. **בית שמואל** – קשה, הרי לרמב"ן ולרשב"א סוף סוף גוף הכסף נשאר אצל המקדש! ויש לתרץ שכאן גוף הקדושין הוא המשכון, ולכן זה לכו"ע תופס.

אמר לה לא להחזיר את המשכון עד שיתן את הדינר

חלקת מחוקק, ע"פ תוספות – למד ע"פ תוספות שאם אמר לה לא להחזיר את המשכון עד שיתן את הדינר, יכולה לעכב את המשכון וא"צ שיאמר שתזכה בו בגוף המשכון, כמו בהבטחה לנתינת מתנה שנותן משכון במקומה והמתנה היא מתנה גמורה.

בית שמואל – חלק על החלקת מחוקק וכתב שכל זה רק במתנה ולא לענין קדושין, כי צריכה לקבל הכסף לידה. ועוד, **שהסמ"ג והרא"ש**

סעיף ז'

גמרא – "אמר רבי אלעזר: התקדשי לי במנה (מאה דינרים) ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים. מאי טעמא? כיון שאמר לה מנה ויהב לה דינר, כמאן דאמר לה על מנת דמי, ואמר רב הונא אמר רב: כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי.

מיתיבי: התקדשי לי במנה והיה מונה והולך ורצה אחד מהם לחזור אפילו בדינר אחרון הרשות בידו (כלומר רק כשמסיים את כל הדינר מקודשת ולא מקודם)? הכא במאי עסקינן: דאמר במנה זו (ואז דעתה על כל המנה ורק כשתקבל את כולו מתקדשת).

הא מדסיפא במנה זו, רישא במנה סתם, דקא תני סיפא: אמר לה התקדשי לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר או דינר של נחשת אינה מקודשת. דינר רע הרי זו מקודשת ויחליף:

לא, רישא וסיפא דאמר במנה זו ופרושי קא מפרש: רצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר אחרון הרשות בידו. כיצד? כגון דאמר לה במנה זו...

רב אשי אמר: מונה והולך שאני, דדעתיה אכוליה (אם ראתה אותו מתחיל למנות כסף דעתה על כל הכסף, אבל כשנתן לה מראש רק דינר וקבלה, קבלה לשם קידושין ע"מ שישלים אח"כ).

האי דינר של נחשת היכי דמי? אי דידעה ביה, הא סברה וקבלה! לא צריכא דיהביה ניהליה בליליא. אי נמי דאשתכח ליה ביני זוזי (ולא שמה לב בהתחלה שהוא מעורב בין הדינרים).

האי דינר רע היכי דמי? אי דלא נפיק, היינו דינר של נחשת! אמר רב פפא: כגון שנפיק על ידי הדחק". (שם)

המ"ה – דינר שאינה יכולה להוציא אינה מתקדשת בו, אבל אם אמר לה אח"כ התקדשי לי בו ושתקה הרי זה ספק קדושין, כי אולי זה ששתקה מראה שהתרצתה להתקדש בו.

נחלקו התנאים האדם הלכה כתרופך הראשון של הגמרא או כתרופך השני:

הגמ"ה. המ"ה – פסקו כרבי אלעזר וכמו התרופך הראשון בגמרא, ולא כרב אשי, שאם אמר מנה סתם מקודשת, **אבל אם אמר לה ב"מנה זו" ואפילו היה מונה והולך** יכול לחזור אפילו בדינר האחרון. משמע שלא פסקו כרב אשי שמונה והולך מועיל לחזור אפילו כשאמר "במנה סתם".

הא"ש. גמ"ה – פסקו כשני התרופים, ולכן אם אמר שתתקדש במנה סתם, מקודשת. אבל אם אמר לה מנה זה **או** מנה סתם אבל היה מונה והולך ורצה לחזור אפילו בדינר האחרון הרשות בידו. כלומר, **רב אשי שתרץ במונה והולך לא חולק על התרופך הראשון**, אבל מוסיף שאפשר לפרש את הברייתא לא רק ב"מנה זו" אלא גם ב"מנה סתם" כאשר מונה והולך.

האם כשאמר "מנה זה" ונמצא דינר רע צריכה לחזור? ה"ה – צריכה לחזור בה מלהתקדש. **המ"ה** – לא צריכה לחזור והקדושין בטלים מאליהם.

הדין כשקידש במנה ונמצא חסר דינר

גמרא – אמר רב: המקדש במלוה אינה מקודשת. מלוה להוצאה ניתנה. נימא כתנאי: המקדש במלוה אינה מקודשת, וי"א מקודשת...

אמר רב נחמן: הונא חברין מוקים לה במילי אוחרי, והכא במאי עסקינן כגון שאמר לה התקדשי לי במנה, ונמצא מנה חסר דינר: מר סבר כסיפא לה מילתא למיתבעיה (ולא סמכה דעתה ולא מתקדשת), ומר סבר לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה.

ואלא הא דאמר רבי אלעזר התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים, לימא כתנאי אמרה לשמעתי? אמרי, מנה חסר דינר כסיפא לה מילתא למיתבעיה, מנה חסר תשעים ותשע לא כסיפא לה מילתא למיתבעיה". (שם מז.)

המב"ס. המב"ה. הא"ש – פסק כדעת ה"ה, שמקודשת. ואין חילוק בין אם חסר מנה או חסרים צ"ט דינרים ולא מתביישת לתבוע את הדינר החסר ואפילו העמיד כמלוה. ורק ב"מנה זו" או שהיה מונה והולך אינה מקודשת. [לרא"ש היתה גרסא הפוכה בברייתא ואז הלכה כת"ק]

השב"א – פסק כת"ק שאינה מקודשת, כי מתביישת לתבוע דינר אחד, ורבי אלעזר דיבר כשחסרים צ"ט דינרים.

שנ"ץ

1. פסק את רבי אלעזר ורמב"ם, שהמקדש אשה במאה דינרים ונתן לה אפילו דינר אחד, מקודשת וישלים את השאר, ודינו כמו מי שאמר הרי את מקודשת ע"מ שאתן לך מאתיים זו, שמקודשת מעכשיו וחיוב לתת אותם.
המ"ה – כרמב"ם, רא"ש והרמב"ן, שה"ה אם נתן צ"ט דינרים והיה חסר אחד שמקודשת. והביא את דעת הרשב"א שחולק וסובר שבכל מקרה אינה מקודשת כי מתביישת לתבוע דינר אחד.
חלקת מחוקק – השו"ע סובר שהלכה כרמב"ם והרא"ש שאין הבדל בין חסר דינר לחסר צ"ט דינרים.
2. כהמשך הרי"ף הרמב"ם, שכל זה כשאמר שמקדש במאה דינרים סתם, אבל אם אמר במאה דינרים **אלו** והתחיל למנות אותם לתוך ידה או שנמצא מנה חסר דינר אינה מקודשת עד שישלם לה את כולם, ואפילו אם לא שילם את הדינר האחרון שניהם יכולים לחזור בהם.
המ"ה – הביא את דעת הרא"ש והטור שמספיק תנאי אחד, כלומר, שבין אם התחיל למנות ואמר סתם או שאמר אלו ולא התחיל למנות ג"כ אינה מקודשת עד שיתן את כל מה שהתחייב.
חלקת מחוקק. בית שמואל – הן לשו"ע והן לרמ"א, אם לא השלים אינה מקודשת, כי זה כמו שאמר ע"מ וכפל את התנאי.

3. כגמרא, שאם אמר לה שהדינר החסר יהיה במלוה ונתרצתה, מקודשת.
- חלקת מחוקק** – מדברי השו"ע שכתב "ונתרצתה", משמע שאם שתקה ולא התרצתה, אינה מקודשת כי תתבייש לתבוע את הדינר האחרון. וא"כ תימא, הרי השו"ע עצמו פסק כרמב"ם והרא"ש שלא חוששים שתתבייש לתבוע ואם נתן לה צ"ט דינרים בסתם ג"כ מקודשת אפילו לא נתרצתה! ומדוע כתב כאן "ונתרצתה"? וצ"ע.
- הבית שמואל תרץ**, שלעיל מדובר במנה סתם ואז יודעת שלא תקבל הכל עכשיו, וכאן מדובר כשאומר "מנה זו" ואז אינה מקודשת אז שתתצתה.
4. כגמרא, שאם התברר שאחד הדינרים היה של נחושת ולא הכירה בו מהתחלה או שנתן ואמר "אלו" ונמצא דינר סתם, אינה מקודשת. **בית שמואל** – גם הוא יכול לחזור בו אפילו אמרה התקבלתי. **החלקת מחוקק** נשאר על זה בצ"ע.
- המ"א** – הביא את דעת רש"י שיכולה לחזור בה, וכי"א שאינה מקודשת אפילו לא חזרה (רמב"ן ור"ן), כי הקדושין בטלים מאליהם, אא"כ ידעה מראש ושתקה, כי סברה וקבלה ואז מקודשת.
- הבנת הרמ"א לפי חלקת מחוקק ובית שמואל** – בטלים מאליהם, הכסף הופך לפקדון ובכל מקרה חייבים אמירה ונתינה מחדש.
- הבנת פשוט הרמ"א** – אם שתקה לא מקודשת אך אם התרצתה בפרוש נתינתו הראשונה לא התבטלה.
- בית שמואל** – השו"ע סובר כרש"י שיכולה לחזור בה, ולא מתבטלים הקידושין מאליהם.
- חלקת מחוקק** – **הקשה על הרמ"א**, מנין לקח ששתיקה מועילה לקדושין, הרי הקדושין לא נגמרים עד הדינר האחרון ומה שנתן עד אז הרי זה כפקדון. **לכן פסק כרמ"ה שספק מקודשת אם שתקה**. וכ"כ **הבית שמואל והגר"א שזו כוונת הרמ"א שספק מקודשת**.
- [אמנם לפי הבנת הרמב"ן והר"ן ע"פ הרמ"א (שהבאנו לעיל) שאין הכסף בתורת פקדון אז כן מועילה שתיקה]
5. כרב פפא, שאם הדינר מתקבל בשוק ע"י הדחק, מקודשת. **וכתב הבית שמואל**, שחייב להחליף לה את הדינר, אבל זה לא מעכב את הקידושין.

סעיף ח'

- תוספתא** – "הוא אומר התקדשי לי במנה והיא אומרת לא אתקדש לך אלא במאתים, והלך הוא לביתו והיא לביתה ואח"כ תבעו זה את זה וקידשה, אם האיש תבעה יעשה כדבריה ואם היא תבעתו יעשה כדבריו". (קדושין פ"ב הי"א)
- ה"ג** – מדובר שהוא אומר שתקדש לו בדינר ע"מ שישלים למנה, והיא רוצה שישלים לה למאתים, ואח"כ שילם את הדינר וקידש אותה **סתם**. אם הוא תבע אותה ישלים למאתים כדבריה, ואם היא תבעה אותו ישלים למנה כדבריו.
- ה"נ, הרמב"ם, רא"ש, שו"ע** – פסקו את דברי התוספתא ע"פ דיוק הר"ן.
- חלקת מחוקק** – ואם לא קיים תנאו, ולא השלים לק' או ר' אינה מקודשת.
- בית שמואל** – אם סיכמו ביניהם על מחיר ואח"כ חזר אחד מהם מהסיכום ותבע הצד השני, ישלם כפי הסיכום הראשון ואין דעתו למחול.

סעיף ט'

- גמרא** – "ת"ר: התקדשי לי בכוס זה: תני חדא: בו ובמה שבתוכו, ותניא אידך: בו ולא במה שבתוכו, ותניא אידך: במה שבתוכו ולא בו, ולא קשיא: הא במיא, הא בחמרא, הא בציהרא (ציר דגים או שמן)". (קדושין מח:)

הא במיא	הא בחמרא	הא בציהרא
רש"י, רבנו חננאל בו ולא במה שבתוכו, כי מים אינם חשובים כ"כ ולכן דעתה על הכלי בלבד והמים לא מצטרפים לשווה פרוטה	במה שבתוכו ולא בו , כי יין הוא חשוב ולכן דעתה על מה שבתוכו ולא בכלי שאותו מחזירה ולכן הכלי לא מצטרף לשווה פרוטה	בו ובמה שבתוכו , כי ציר דגים עשוי לימים רבים ולכן הכלי נדרש לשמור עליו ולכן דעתה בו ובמה שבתוכו, ושניהם מצטרפים לשווה פרוטה
ר"ת, רמב"ם בו ובמה שבתוכו, כי המים בטלים לגבי הכוס ולכן דעתה על שניהם	בו ולא במה שבתוכו , כי היין חשוב ולא בטל כלפי הכוס, אבל אינו חשוב כ"כ, ולכן דעתה רק על הכוס	במה שבתוכו ולא בו , כי ציר הדגים או השמן חשובים יותר מהכוס ודעתה עליהם, ואינם בטלים לכוס

שו"ע – פסק את הברייתא וכפרוש ר"ת ורמב"ם, שאם קידש בכוס:

אם היתה מלאה מים, מקדש בו ובמים ומצטרפים לשווה פרוטה.

אם היתה מלאה יין מתקדשת רק בכוס.

אם היתה מלאה שמן, מקודשת רק בשמן.

ובכל הני"ל, אם לא היה בו או במה שבתוכו שווה פרוטה, הרי זו ספק מקודשת (ע"פ החלקת מחוקק)

והביא כ"א את דעת ר"ח ורש"י שבמים בו ולא במים, ובשמן או ציר דגים בו ובמה שבתוכו וביין במה שבתוכו ולא בו.

חלקת מחוקק. בית שמואל – כל זה כשאמר כוס סתם, אבל אם אמר התקדשי לי בכוס זה של יין או מים, מקודשת במה שבתוכו. ואם נמצא דבש או דבר אחר אינה מקודשת כי ממש מתכוון למה שבתוכו.

סעיף י'

גמרא – "ההוא גברא דהוה קא מזבין חומרי פתייתא (גלילים חוטים של בדיל). אתאי ההיא איתתא, אמרה ליה: הב לי חד שוכא (את כל החוט). אמר לה: אי יהיבנא לך מיקדשת לי? אמרה ליה: הבה מיהבה (כמו נתן תתן). אמר רב חמא: כל הבה מיהבה לאו כלום הוא. ההוא גברא דהוה קא שתי חמרא בחנותא. אתאי ההיא איתתא, אמרה ליה: הב לי חד כסא. אמר לה: אי יהיבנא לך מיקדשת לי? אמרה ליה: אשקויי אשקויי. אמר רב חמא: כל אשקויי אשקויי לאו כלום הוא. ההוא גברא דהוה קא שדי תמרי מדקלא. אתאי ההיא איתתא, אמרה ליה: שדי לי תרתי. אמר לה: אי שדינא לך מיקדשת לי? אמרה ליה: שדי מישדא. אמר רב זביד: כל שדי מישדא לאו כלום הוא. איבעיא להו: הב, אשקי ושדי מהו? אמר רבינא: מקודשת, רב סבא בר רקתא אמר: אינה מקודשת, והלכתא אינה מקודשת...". (שם ח: ט.)

תוספות. רמב"ם. רא"ש. טור – למדו מהגמרא שלשון כפולה או "תן", "השקה" או "זרוק" אינן לשון קדושין בין בכלים, בין במיני מאכל ובין במיני משקה ובין בשאר מינים, כי רצונה לומר שיתן פעם אחת את מה שביקשה ולא להתקדש, ולא ישחק עמה בדברים אלא רק שיתן את הכלי או המאכל. **רמב"ם** – אם אמרה "הן", אז משמע שמסכימה להתקדש ולכן מקודשת.

שו"ע

1. פסק כגמרא וכתוספות והרא"ש והרמב"ם, שאם היו לו מיני כלים או אוכלים או שאר דברים ואמרה "תן לי מעט מאלו", ושאל אותה אם תתקדש לו אם יתן לה, ואמרה "הן" אז מקודשת, אבל אם אמרה "תן לי" או "השלך לי" וכד' אינה מקודשת, כי אלו לא לשונות קדושין.
2. עוד כגמרא, שה"ה אם היה שותה יין ורצתה שיתן לה כוס, ושאל אם תתקדש לו אם יתן לה, אז אם אמרה "השקני" אינה מקודשת, כי כוונתה שישקה אותה ולא שיקדש.

תן לי מעט מאלו ושאל אם תתקדשי לי בזה, וענתה "תן" ואמר הרי את מקודשת וקיבלה בשתיקה

ראב"ד. רא"ש. – אם אמר לה בשעה שנתנו לה "הרי את מקודשת לי" וקיבלה [בשתיקה] הרי זו מקודשת. **רשב"א** – לא מקודשת, כי דבריו היו בלשון שאלה, וכיון שלא ענתה בצורה חיובית שהיא מוכנה להתקדש לו, אלא רק שיתן את הכלי או המאכל, אינה מקודשת אפילו חזר אח"כ ואמר שהיא מקודשת בזה, כי מראה שלא התרצתה להתקדש אלא לקבל את המתנה בלבד. **ר"ן** – בכל מקרה שאמרה בלשון שאינה כמו לשון הגמרא ספק מקודשת, וצריכה גט לחומרא.

רמ"א – פסק כראב"ד כרא"ש שאם כשנתן לה את הכלי אמר לה "הרי את מקודשת לי" וקיבלה בשתיקה, מקודשת.

חלקת מחוקק – לר"ן ספק מקודשת.

בית שמואל – תמה על פסק זה, שהרי הרשב"א סובר שלא מקודשת כי לא אמרה הן, והר"ן פסק שספק מקודשת ויש לחשוש לשיטת אלו.

תן לי מעט מאלו ושאל אם תתקדשי לי בזה, וענתה "תן" ואמר הרי את מקודשת, וחזרה ואמרה "תן לי" או "השלך"

רשב"א. ראב"ד. רא"ש. – אינה מקודשת, כי אלו לא לשונות קידושין.

ר"ן – הביא מ"ד שגם בזה מקודשת.

רמ"א – פסק כרא"ש שאינה מקודשת.

תן לי מעט מאלו ושאל אם תתקדשי לי בזה, ונתן לה את הכלי וקיבלה בשתיקה:

בית יוסף – מקודשת כאילו אמרה "הן", כי אם לא כן, אז הכלי גזל בידה ולא נחשוד בה שהיא גוזלת.

דרכי משה. ב"ח. חלקת מחוקק. בית שמואל – אינה מקודשת. וזה לא נחשב כעסוקים בענייני קדושין כי לא אמר כלל שרצונו לקדשה אלא רק בדרך שאלה.

ט"ז. בית שמואל – ספק מקודשת.

שאל הוא ראשון אם אתן לך תתקדשי לי, ואמרה תן וקיבלה בשתיקה

רשב"א – אינה מקודשת, כי לא ענתה "הן".

תוספות – בד"כ היא סומכת על דיבורה הראשון שלא התכוונה לקידושין, וכאן לא דיברה כלל לכן מקודשת.

ר"ן – הדבר הוא ספק וספק מקודש.

רמ"א – כל זה כשהיא התחילה וביקשה את הכלי או היין, אבל אם הוא התחיל לשאול אותה אם יתן לה תתקדש לו, וקיבלה, הרי זו ספק מקודשת לא משנה מה אמרה. (עי"פ הר"ן)